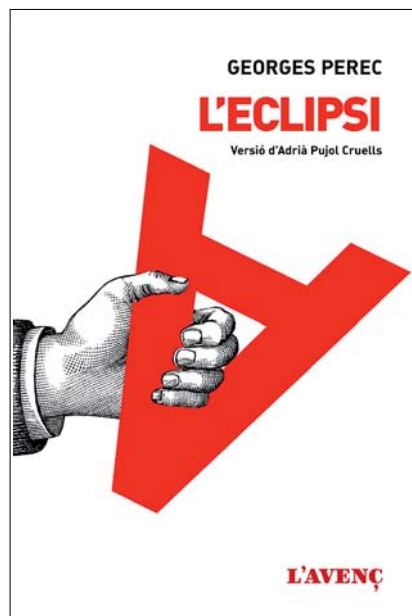

I també l'estil expressiu, determinat per una ironia que plana sempre per moderar la possible temptació d'una tragèdia que, finalment, es resol en nostàlgia. La solitud, des de diverses formes, plana sobre el jo narratiu dels relats a la recerca d'un tu. Així, Pàmies aborda la separació en la relació amorosa a «Esborrany de ponència per a un hipotètic congrés de separats» i assalta la creació d'un autoretrat en composicions tan interessants com «Nadala maternofilial». El lector pot imaginar la mare de l'autor, l'escriptora Teresa Pàmies, en la darrera etapa de la seva vida. La voluntat d'escriure fins al darrer moment determina una vocació literària: «Vaig comprendre —igual que ho comprenc ara— la importància d'escriure, sobretot quan sembla que no tingui res més.» Tanmateix, la narració central del llibre és «No soc ningú per donar-te consells». Es tracta d'una peça llarga en la qual l'autor assalta directament l'autoretrat d'adolescència i joventut al voltant de la figura del seu pare, Gregorio López Raimundo, i el fantasieig llavors d'una possible paternitat de Jorge Semprún. I l'autoretrat esdevé també un retrat d'època en què el lector assisteix a l'espai íntim d'una família d'ideologia comunista. El punt de distanciament irònic i poètic el proporciona una observació: el fet que els homes que li agradaven a la seva mare duïen gavardina. A partir d'aquí, aquesta peça de roba es converteix en l'epicentre del relat i, per extensió, proporciona el títol del llibre: «La gavardina, en canvi, simbolitzava l'elegància inaccessible.»

La noció de conte en el conjunt de relats s'acosta a la crònica —«Convé començar a pensar a acabar aquesta crònica»—, com si es tractés d'un article esquitxat per dosis d'ironia i de reflexions sobre el mateix art de narrar. Sigui com sigui, la mort hi és ben present, i fins i tot troba una imatge: «Em sorprèn que la mort tingui l'estructura d'un rellotge de

sorra», es dirà a «Sisplau». I l'autoretrat té el punt de simetria a «Nadala paternofilial», per acabar amb una mena de balanç a «Bonus Track». Al final de l'escriptura, el jo narratiu s'adona que «en el fons no has fet res més que donar voltes a la idea de no haver aconseguit fer feliç a algú». I es mostra convençut que «d'això va la vida reduïda a una mínima màxima expressió». Sergi Pàmies aconsegueix dibuixar la tristesa en el traç d'un autoretrat a *L'art de portar gavardina*.

Georges Perec

L'eclipsi

Versió d'Adrià Pujol Cruells
L'Avenç, Barcelona, 2018.

M'imagino Adrià Pujol bregant en el seu estudi per oferir-nos per primera vegada en català un text tan alambinat en l'estructura narrativa i en els jocs lingüístics proposats com és *L'eclipsi*. I ho ha aconseguit. El lector trobarà en la col·lecció narrativa de L'Avenç, que s'està distingint per aquest esforç de publicar en català obres importants de la narrativa contemporània, la irreductible creativitat d'aquesta obra de Georges Perec (París, 1936 - Ivry-sur-Seine, 1982) apareguda amb el títol de *La disparition* el 1969.

La primera cosa que cal tenir present és la pertinença de Perec al grup d'Oulipo, acrònim en francès d'«Ouvroir de littérature potentielle», és a dir, «Taller de literatura potencial». Aquest grup dedicat a l'experimentació literària va ser creat el 1960 per l'escriptor Raymond Queneau i el matemàtic François Le Lionnais i té entre els seus autors de més èxit Italo Calvino. *L'eclipsi* és un dels exemples contemporanis de lipograma, és a dir, de text en què manca una lletra (o més) a causa de la proposta d'un joc de paraules o bé com una restricció conscient que s'imposa l'autor. Georges Perec proposa una novel·la d'intriga en què no apareix ni una vegada en l'original la lletra *e*, la vocal més freqüent en francès. Una traducció ha de poder respectar aquesta restricció. I en català? A Verbàlia 2.0, Màrius Serra recorda que *La disparition* és «la fita més important en la història del lipograma», per la qual cosa Adrià Pujol tenia un repte difícil: finalment ha optat per negligir la lletra *a*.

Perquè, al capdavant, no tan sols desapareix una vocal, sinó que la mateixa absència esdevé un nucli temàtic que abasta un llarg sentit de continguts. Dolor i pèrdua. Davant la desaparició del seu millor amic, Eimeric Consonte, Toni Vokl decideix anar a la seva recerca. Al darrere del text ressona el drama familiar de Perec: la mort del pare ferit en batalla a la segona Guerra Mundial i la de la mare al camp d'Auschwitz. Perec, seguint Queneau, no pretén escriure «per entristir el poble» i, com afirma al «Post Scriptum», vol impulsar un corrent que pugui «obrir de nou l'enginy que inspire les novel·les, nodrir-les d'un coneixement nou que generi un tipus d'històries que creïem perdudes!».

Emili Rodríguez-Bernabeu

Obra poètica completa

Institut Alacantí de Cultura
Juan Gil-Albert, Alacant, 2017.